

Lehen Hezkuntza. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea / Ondoren 1

IKASGAIA	IKASGAI ERLAZIONATUAK	GAI EKOSIZIALAK	INGURUMEN-POLITIKAK
Natura, gizarte, kultura ingurunearen ezagutza	➤ Heziketa Fisikoa	➤ Ekodependentzia ➤ Zibilizazio krisia ➤ Aldaketa ekosozialeko eragileak ➤ Garapen pertsonala eta komunitarioa	➤ Ura ➤ Hondakinak ➤ Biodibertsitatea ➤ Ohitura jasangarriak ➤ Lurzoria

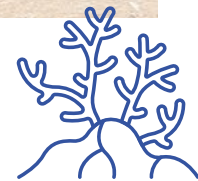

Ikas egoeraren markoa

TESTUINGURUA. Burdina-minerala oso elementu garrantzitsua da gizakiarentzat, eta funtsezkoa izan zen Bizkaiko garapenerako, baina ingurumen-kostuak oso handiak izan ziren. Zorionez, meategiak itxi ondoren, naturak kendu zitzaion lekua berreskuratu du, eta paisaia paregabea eta edertasun handikoa sortu du. Horrela, Zugaztietako ingurunea leku pribilegiatua bihurtu da naturan gozatzeko eta, jolasean, gizakiak ingurunean duen eragin handia, ekosistemen segida eta gure ingurumena babestu eta hobetzeko beharra ezagutzeko.

Abiapuntua

Zer altxor ezkutatzen zuten Zugaztietako mendiek? Zugaztietako paisaia beti izan da horrelakoa? Zer behar dugu biodibertsitatean aberatsa den ekosistema bat izateko? Zer egin dezakegu gure egunerokoan ingurumena hobetzeko?

AZKEN EKOIZPEN EDO PRODUKTUA.

- Bisitaren aurretik, ikasleek jarduera batzuk egingo dituzte bisitatuko duten eremuaren ezaugarri nagusiak ezagutzeko eta naturan barrena egingo duten ibilbide batean parekatzeko zer behar duten jakiteko.
- Bisitan, taldea bitan banatzen da: talde batek pista-joko batean parte hartuko du, eta bertan burdinazko mineralak aurkituko dituzte. Aldi berean, paisaia berezi horren ezaugarriak ezagutzeko dituzte. Beste taldeak ingurumen-jolas dibertigarriak izango ditu, naturari zor diogun errespetua indartzeko kontzientziarioa bultzatzeko eta klima-aldaketari aurre egiteko ingurumenarekin dugun jarrera birpentsatzeko.
- Ondoren, ikasgelan, hainbat dinamika egingo dituzte, ikasitakoa eta esperimintatutakoa gogoratzeko, eta bisitaren egunean aukeratu zuten ingurumen-konpromisoa gauzatzeko dute.

HELBURU KONPETENTZIALAK

- Gizakiak ingurunea eraldatzeko duen ahalmen izugarria ulertzea.
- Burdin meategiak eta mineralak ezagutzea.
- Biodibertsitateak duen garrantzia jabetzea, biodibertsitatea baloratzeko eta errespetatzeko.
- Ingurumena hobetzen inplikatzeko beharraz jabetzea.
- Naturan gozatzeko ikastea, naturan parte garena onartuz.

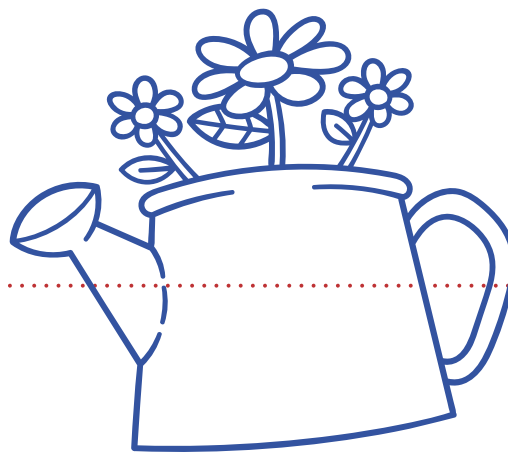
Curriculumaren zehaztapenak

NATURA, GIZARTE, KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	ONINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KE STEM KD KPSII HK EK	1, 2, 3 1, 2, 3 5 2, 3 1, 2, 3 3, 4 1	4. Norberaren gorputza, norberaren eta besteen emozio eta sentimenduak ezagutzea eta horien kontzientzia hartzea, eta ezagutza zientifikoa oinarritutako ohitura osasungarriak garatzea, ongizate fisikoa, emozionala eta soziala lortzeko.	4.1 Askotariko elikadura orekatuan, ariketa fisikoan eta atsedenean oinarritutako bizi-ohitura osasungarriak hartzeko beharra balioestea eta onartzea.	A. Kultura Zientifikoa 2. Gure Planetako bizitza – Gizakiaren eta ekosistemen arteko harremana (hurbiletik hasi eta globalera arte), gizartearen beharrak asetzeko. Gure planetako baliabide naturalen erabilera onak eta txarrak, eta horien ondorioak. – Biodibertsitatea. Biosferaren orekan biodibertsitateak duen eginkizuna. Biodibertsitatea mehatxatzen duten faktoreak (habitaten suntsipena, espezie inbaditzaileak, klima-aldaketa, kutsadura, baliabideen gehiegizko ustiapena...).
HKK CP STEM KD KPSII HK EK KAKK	1, 3 1, 2 1, 2, 4, 5 1 4 1, 4 1 1, 2	5. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunekeko elementu edo sistemen ezaugarriak identifikatzea eta aztertzea, eta horien antolamendua eta propietateak deskribatzea, eta haien arteko harremanak ezartzea, kultura- eta natura-ondarearen balioa ezagutzeko eta hura kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzei ekiteko, erabilera arduratsu eta iraunkor baten bidez.	5.2. Natura-, gizarte- eta kultura- ingurunekeko elementuen arteko konexio errazak identifikatzea, eta ezartzen diren harremanak ulertzea. 5.4. Natura- eta kultura-ondarea balioestea eta babestea, guztien ondasuntzat jotzea, ondare horretaz gozatzeko errespetuzko jokabideak hartzea eta ondare hori kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzak proposatzea.	C. Sozietateak eta lurraldeak 1. Gaur egungo munduaren Erronkak – Espazioaren ezagutza. Mapak eta planoak eskala desberdinetan. Orientazio-teknikak, ingurune fisikoko elementuak eta espazioan kokatzeko beste bitarteko batzuk behatuta. – Paisaia, erliebea: paisaien aniztasuna.
HKK KE STEM KD KPSII HK EK KAKK	1, 2, 3, 5 1, 2, 3 1, 2, 5 2, 3, 5 4 1, 2, 3, 4 1, 2, 3 1	6. Gizakiak ingurunean egiten duen esku-hartzearen kausak eta ondorioak kritikoki aztertzea, maila soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuz eta pertsonen eta planetaren errespetuarekin, zaintzarekin eta babesarekin kontsekuenteak diren ohitura iraunkorrak praktikan jarritz, arazoei aurre egiteko, konponbideak bilatzeko eta konponbidean banaka eta elkarlanean jarduteko gaitasuna garatzeko.	6.1. Ea kritikoki aztertzen duen pertsonen bizitzak ingurunekeko elementuetan eta baliabideetan egiten dituen ekintzekin duen harremana, giza ekintzak ingurunean eragiten dituen aldaketa positiboek eta negatiboek jabetuz eta bizitza bere forma guztietan errespetatuz. 6.2. Planeta, pertsonak eta ingurunea zaindu, babestu eta errespetatzearekin bat datozen bizi-ohitura iraunkorrak praktikan jartzea. 6.3. Ea ezagutzen dituen inguruko arazo ekosozialak, eta ea proposatzen dituen, modu kooperatiboan, ondorio kaltegarrienak dituztenak saihesten lagun dezaketen ekintzak.	2. Gizarteak denboran zehar – Natura- eta kultura-ondarea. Naturagune eta kulturagune babestuak. Nola erabili, zaindu eta kontserbatu. 4. Kontzientzia Ekosoziala – Krisi ekosozial globala. Giza ekintza eta horrek inguruko paisaietan duen eragina. Natura zaintzea eta babestea. – Ekosistema naturalen eraldaketa eta degradazioa. – Giza ekintzarekiko erantzukizun ekosoziala. Banakako eta taldeko erantzukizunak. – Bizi-ohitura iraunkorrak. – Kontsumo arduratsua, uraren eta energiaren erabilera, mugikortasun iraunkorra eta hondakinen kudeaketa.

HEZIKETA FISIKOA

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KPSII HK EK KAKK	5, 1, 3, 4, 5 2, 3 3 1	4. Ziurgabetasunik gabeko inguruneetako kooperazio-egoera sozomotorretan moldatzea, autorregulazio-prozesuak, gizarte-trebetasunak eta kooperazioko eta errespetuzko jarrerak hartuz, gizarte-bizikidetzaren eta konpromiso etikoa lortzen laguntzeko.	4.1 Kooperazio-egoeren eskaerei erantzuteko ekintzak kateatzea, taldearekiko konpromisoarekin eta elkartasunarekin konbinatuz. 4.2 Harrera, inklusio, laguntza eta kooperazioko gizarte-trebetasunak garatzea, gatazka indibidualak eta kolektiboak kudeatuz eta estereotipoen, jarduera diskriminatzaileen eta indarkeriaren aurrean konpromiso aktiboa erakutsiz.	Grupo C – Situaciones sociomotoras de cooperación C multzoa - Kooperazioko egoera sozomotorrak – Ekintza printzipioak eta arrakasta lortzeko gakoak kooperazio-egoeretan: taldeko ekintzak lankideekin koordinatu eta kateatu, sinkronizatu, algoritmo motorrak, gorputza kontrolatu, erabakiak adostasunez hartu... D multzoa - Oposizioko/kolaborazioko egoera sozomotorrak – Jokoen arauak ezagutu, errespetatu eta onartu. E multzoa - Ziurgabetasuna duten inguruneetako egoera motorrak – Landa-inguruneko jarduera fisikoak. – Oinarrizko orientazio-teknikak: norbera kokatzeko bidezko informazioak eta erreferentziak hartu. – Hiri-testuinguruko naturaguneak: erabili, gozatu eta mantendu G multzoa - Heziketa fisikoaren zeharkako jakintzak – Gizarte-osasuna: jarduera fisiko, ohitura eta alternatiba osasungarri gisa, aisialdi modu kaltegarrien aurrean. Entzute aktiboa eta negoziazio-estrategiak testuinguru motorretako gatazkek ebazteko. Egoera motorretan bizikidetzaren kontrako jokabideak, diskriminatzaileak edo sexistak baztertu. – Materiala zaindu eta prestatu, garatu beharreko jokoaren arabera.
STEM KPSII HK EK	1, 2, 5 1 4 1	6. Ziurgabetasuna duten inguruneetako egoera motorretan jarduteko aukerak aurkitzea eta baliatzea, zenbait natura- eta hiri-ingurune jardunaren testuinguru gisa baloratzeko eta ingurune horiek zaintzen eta hobetzen laguntzeko.	4.1 Kooperazio-egoeren eskaerei erantzuteko ekintzak kateatzea, taldearekiko konpromisoarekin eta elkartasunarekin konbinatuz. 4.2 Harrera, inklusio, laguntza eta kooperazioko gizarte-trebetasunak garatzea, gatazka indibidualak eta kolektiboak kudeatuz eta estereotipoen, jarduera diskriminatzaileen eta indarkeriaren aurrean konpromiso aktiboa erakutsiz.	

Ikuspegi ekosoziala

IKASKUNTZA EKOSOZIALA

- * Giza ekomendekotasuna barneratzea. Bizitzaren egituraren parte garela konturatzea.
- * Biosfera gurtu. Biodibertsitatearen eta ekosistemen garrantzia baloratzea. Natura gizakiek kontrolatu eta ustiatzeko existitzen delako ideia-ikuspegi kritikoa izatea. Antropozentrismo-ekoiztasun pasatzea.
- * Baliabide eta hustubideetan Lur planetaren mugak ezagutzea.
- * Ziurgabetasunean moldatzea eta sormena garatzea.
- * Pertsona eta komunitate gisa modu integral eta orekatuan garatzea, alderdi emozionalak, arrazionalak eta fisikoak lotuz.

EBALUAZIO IRIZPIDE EKOSOZIALAK

- * Izaki bizidun guztiak elkarri lotuta daudela onartzea.
- * Beren ingurune naturalean bizi diren izaki bizidunen aniztasunaren edertasunari balioa ematea.
- * Biodibertsitatea babesteko ekintzak egitea.
- * Balio handia ematea bizitza osoa zaintzeari, kulturalki arbuioa eragiten diguna barne (ornogabeak, adibidez).
- * Planeta mugatu batean hazkunderari eta kontsumoari mugak daudela sinetsita adieraztea.
- * Hainbat irtenbide proposatzea ikasgelan edo eskolatik kanpoko jardueretan proposatzen den eguneroko ingurune arazo baten aurrean.
- * Sormena erakustea hainbat egoeraren aurrean.
- * Lotura afektibo osasuntsuak sortzea.
- * Alderdi emozionalak, arrazionalak eta fisikoak modu orekatuan garatzea.

OINARRIZKO JAKINTZA EKOSOZIALAK

- * Ekomendekotasunaren kontzeptua. Gizakiak bere beharrak modu autonomoan asetzeko ezintasuna, naturaren laguntzarik gabe.
- * Natura zaintzearen garrantzia.
- * Edertasuna izaki bizidunen aniztasunean eta oreka ekosistemikoetan.
- * Ingurumena suntsitzea eta emozioak.
- * Etengabeko hazkunderako ezintasuna. Mendebaldeko bizimoduaren aztarna ekologikoa.
- * Erresilientzia areagotzeko mekanismoak: elkarri laguntzeko harremanak, estrategia-aniztasuna, malgutasuna, sormena, etab.
- * Sormena.
- * Garapen fisiko, emozional eta intelektualaren oreka.
- * Bizimodu osasungarria: elikadura, atsedena, ariketa fisikoa, etab.
- * Emozioak adieraztea eta kudeatzea.
- * Autonomia, interdependentziatik abiatuta.

Euskal Autonomia Erkidegoko curriculumaren kompetentzia esparruarekin lotura zuzena izateaz gain, dimentsio ekosoziala indartu nahi izan dugu gure ikas esperientzietan. Horretarako, FUHEMek (Fundación Benéfico-Social Hogar del Empleado) proposatutako ikaskuntza ekosozialak ere sartu dira modu osagarrian. Begirada ekosozialaren integrazioan erreferentia da FUHEM.

Lehen Hezkuntza. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 1 / Ekoetxea / Ondoren 1

Metodologia

ESTRATEGIA

Arazoetan oinarritutako
ikaskuntza
Gamifikazioa
Ikaskuntza kooperatiboa

ESTRATEGIA EKOSOZIALAK

Ikaskuntza aktiboa
Ikuspegi holistiko eta
kritikoa

TEKNIKAK

OHIKOAK:
Otros:gymkana
Ikus-entzunezkoak
Txoko edo inguruneakoak
Entzute kolektiboa
Azalpenak talde
handietan

EZOHIKOAK:
Beste batzuk: Ingurune
naturala

